

Sylva Šporková

Kouzlení s razítky

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 4985. publikaci

Odpovědná redaktorka Jana Minářová
Sazba a grafická úprava obálky Marcela Veličková
Text: Sylva Šporková
Fotografie: Pavel Drozda, Sylva Šporková

Počet stran 64
První vydání, Praha 2012
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2012

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto za ně nelze převzít odpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

ISBN 978-80-247-4183-3 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-7247-9 (elektronická verze ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-7248-6 (elektronická verze ve formátu EPUB)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této tištěné či
elektronické knihy nesmí
být reprodukována a šířena
v papírové, elektronické
či jiné podobě bez
předchozího písemného
souhlasu nakladatele.
Neoprávněné užití této knihy
bude **tretně stíháno**.

Razítka a barvy	5	Prostírání	48
Razítka a jejich druhy	6	Srdíčkové tričko	50
Razítkovací barvy	8	Látkové vánoční ozdoby	52
Základní techniky	12	Obrázek s ptáčkem	54
Embosování	12	Voňavé srdíčko	56
Stamp kissing	14	Letní levandulový svícen	58
Kolorování razítkových obrázků	16	Brož z polymerové hmoty	60
Vyrobte si razítko sami	18	Tissue pásky	64
Razítkové nápisy	19		
Tipy a vychytávky	20		
Projekty	22		
Visačky na dárky	22		
Zdobené přání ve vintage stylu	24		
Zápisník	27		
Razítkové divadélko	30		
Vánoční dárková taška	32		
Balící papír	34		
Dětské magnetky	36		
Dopisní papír	38		
Snídaňová sada	40		
Talířek na čajový sáček	43		
Zrcadlo v dřevěném rámu	44		
Embosovaný přívěsek	46		

Razítka a barvy

Razítka a jejich druhy

V současné době jsou u nás k dostání snad všechny druhy výtvarných razítek. Každé má své výhody a nevýhody, různé typy se hodí k rozdílným technikám.

Nejkvalitnější bývají **razítka gumová**. Mají ostré obrysy a při použití kvalitní razítkovací barvy dovedou vykreslit i velice jemné detaily. Gumový štoček bývá většinou pevně přilepený na dřevěný špalík, na jeho druhé straně je připevněn razítkovaný motiv. Jedinou nevýhodou těch razítek je to, že nevidíte zcela přesně místo, kam razítkujete, takže se velice těžko opravuje nepodařený obrázek opětovným dotisknutím.

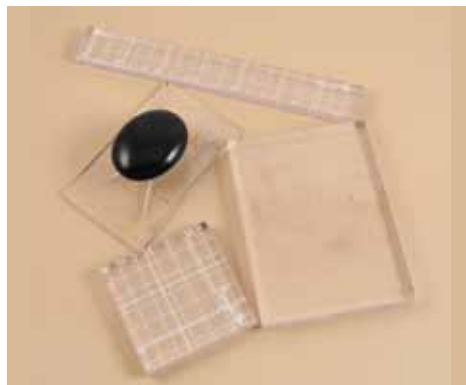
Razítka a barvy

Dřevěná razítka mají své kouzlo, voní dřevem a kdo razítkování propadl, je rád kupuje. Ovšem jsou drahá, a proto jdou výrobci v poslední době cestou zlevňování. Prodává se pouze gumový štoček a ten si pak každý až doma nalepí na tzv. **kling fólii**. Je to asi půl centimetr vysoká šedá pěnová hmota, z jedné strany má samolepící vrstvu, na kterou se přilepí razítko. Druhá strana má přilnavý povrch, který dobře drží na akrylátovém bloku, pomocí kterého se s těmito razítky pracuje.

A tím se dostáváme k dalšímu druhu razítek, kterými jsou **razítka silikonová**. Jsou asi nejrozšířenější, je mezi nimi velký výběr a cenově jsou dostupnější. Protože je ale silikon pružný, záleží na vás, jak silně razítko na papír přitisknete – obrys je někdy silnější, jindy slabší. Silikonová razítka se často prodávají v tematicky zaměřených sadách a to na fóliích, na kterých jsou otištěna (někdy i v barvách), takže při výběru přesně vidíte, co kupujete.

Výhodou silikonových razítek je i to, že přesně vidíte, kam tisknete. Otisk totiž děláte pomocí průhledných akrylátových bloků. Silikonové razítko na nich krásně drží, po použití ho stačí omýt a vrátit na fólii. Bloky se prodávají v různých velikostech včetně prodloužených na okrajové reliéfy.

Zcela zvláštní druh razítek vyrábí německá firma La Blanche – jsou **z tvrzené pěny**, zalité v pěnové bloku, ovšem mají velice jemné obrysy, takže vypadají jako perokresby.

Vyrábějí se i **speciální razítka** na látky. Bývají dřevěná, plošná bez detailních obrysů. Textilní barva se na ně nanáší štětcem, pokud ale chcete mít otisk jednolitý, nanášejte barvu houbičkou.

Nejlevnější, ovšem také nejméně kvalitní, jsou různá pěnová razítka, která se běžně dostanou v papírnictví a jsou určená pro děti. Nemají příliš kvalitní otisky, nevykreslují obrysy, ale jen plochu a velmi špatně se čistí. *Pro děti ale vyrábí kvalitní razítka francouzská firma Aladine – prodávají se v různých tematických sadách a jsou vhodné i do školek nebo do družiny.*

Razítka a barvy

Razítkovací barvy

Zapomeňte na to, že k razítku patří pouze černá, maximálně tak ještě červená barva. V rámci razítkovacích barev si dnes můžete vybírat z mnoha desítek všech možných odstínů. Ale i když konkrétní barva je samozřejmě důležitá, stejně důležité je i použití správného druhu té které barvy.

Razítkovací barvy se dělí podle různých hledisek, ale takovým základním je rozdělení na barvy inkoustové a křídové.

Křídové barvy bývají méně syté, hodí se především na razítkování nevýrazných podtisků a také na patinování okrajů papíru.

Inkoustové barvy dělají výraznější otisk, ovšem i ty se navzájem mohou značně lišit. Třeba v tom, jak dobře vykreslují i jemné detaily, nebo naopak jak stejnoměrný udělají otisk větší plochy.

Tady už ale neexistuje žádná obecná rada, nejlepší je vyzkoušet si barvy od několika výrobců a podle toho, jak vám vyhovují, se ustálit na dvou třech značkách. Například barvy *Distress* mají sytý otisk, ale na větší ploše nekryjí stejnoměrně a nevykreslují přesně ty nejmenší detaily. Jsou ale skvělé na velké ornamenty, na patinování, na barvení podkladů pomocí blendovacích houbiček a také na kolorování vodním štětcem nebo pomocí kolorovacích špiček. Velice rozšířené jsou barvy značky

Color Box. Bývají ve výrazných barvách a od každé je k dispozici několik odstínů. Tyto barvy mívají i zajímavé tvary – určitě znáte tzv. Kočičí oči. Jejich výhodou je právě možnost dostat se i do různě vytvarovaných výřezů. Pokud si je budete pořizovat – pozor, *Color Box* dělá barvy jak křídlové, tak inkoustové, a to ve stejných tvarech, tak si pořádně přečtete název výrobku.

Na českém trhu se běžně dají koupit razítka *Memento*, *Ink Pad*, *Versa Color* nebo lesklé *Brilliance* a řada dalších.

Důležitým druhem razítkovacích barev jsou inkousty odolné vodě. I když se vyrábějí v různých barvách, nejvíc asi využijete černou, případně hnědou. S jejich pomocí se totiž tisknou především motivy určené k vybarvování. Právě proto, že jsou vodě odolné a při kolorování pomocí akvarelových pastelek nebo vodního štětce se nerozpíjí. Tyto barvy mají velice sytý otisk a vykreslují i ty nejjemnější detaily. Pokud chcete mít razítkový obrázek opravdu sytě černý, použijte právě tento druh barev, přestože jejich odolnost vodě zrovna nepotřebujete.

Razítka a barvy

Ale aby to nebylo jednoduché, i tyto vodě odolné barvy se liší: některými totiž můžete tisknout i na hladké, nesavé povrchy jako je sklo, porcelán, kov či umělá hmota. Na to použijte barvy *StazOn*. Dalšími druhy (např. *Archival Ink*) se dá razítkovat jen na savé podklady, tedy na papír, dřevo nebo látky, na hladkých se rozmazávají a nezaschnou.

Důležité dělení je také podle toho, jak rychle barvy zasychají. Pokud vrstvíte víc razítkových otisků na jeden papír, je lepší pracovat s rychleschnoucí barvou. Barvy, které schnou pomalu, jsou naopak nutné při embosování, tam musíte mít čas nasypat na barvu prášek, než zaschne.

No a dělit se barvy dají i podle toho, v jak velké a tvarované „krabičce“ jsou. Už jsem psala o šikovním tvaru barev *Color Box*, podobně do špičky jsou třeba i barvy *Memento*. Zajímavé využití mají velké obdélníkové polštářky, které jsou napuštěny několika odstíny jedné barvy. Pokud do nich otisknete větší razítko, dostanete zajímavý výsledek – například květinu, jejíž barva se liší od nejsvětější po tmavou.

Pokud si s razítky hrajete i s dětmi, je dobré jim koupit velký razítkovací polštářek od firmy *Aladine*, kterým se obarví celé razítko najednou a děti si nemusí dávat pozor, zda se jim podařilo obarvit celou plochu razítka jako u malých čtverečkových barev.

Speciálními médii, které se také používají na razítkování, jsou bezbarvé embosovací polštářky. Schnou velice pomalu a na embosování pak musíte použít barevné embosovací prášky.

Dalším zajímavým médiem je *VersaMark*, jehož použití slouží k vytvoření tzv. vodotisku. Uděláte jím na papír bezbarvý otisk, na který pak po důkladném zaschnutí nechytají další barvy, takže při přetření papíru blendovací houbičku motiv vystoupí.

Při vytváření razítkovacích obrázků využijete i další barvy. Přestože neslouží přímo k razítkování, jsou při tvoření důležité. Jde v první řadě o alkoholové inkousty, s jejichž pomocí se vytvářejí úžasné barevné podklady pro razítkování. A na některé projekty využijete i barvy akrylové. Ty běžné například při razítkování na dřevo. Pokud chcete akrylové barvy použít na papír, doporučuji *Distress Stain*, které mají v lahvičce zabudovanou houbičku, takže na papír se dostane jen malé množství barvy a ten se pak nekrotí.

Pokud chcete razítkovat na látku, je vhodné použít textilní barvy. Ty nejprve naneste štětcem na molitanovou houbičku a teprve tou potřete nebo spíš natupujete razítko. Počítejte ale s tím, že tyto barvy se víc slévají a nevykreslují detaily, hodí se tedy spíš pro dřevěná nebo pěnová razítka. Nezapomeňte, že motiv naráztkovaný textilní barvou se musí po zaschnutí zažehlit, aby získala stálost.

Základní techniky

Embosování

Speciálním případem použití razítek je tzv. embosování. Nejdřív malá vsuvka, aby se vám nepletly pojmy: u nás se toto slovo používáno pro dvě různé techniky s podobným efektem. Embosovaný motiv znamená, že motiv je plastický, vystoupilý nad povrch, a toho můžete dosáhnout také tím, že obrázek protlačíte do papíru na měkké podložce, případně na to použijete embosovací strojek. Tady ale budeme hovořit o embosování jiném, a to pomocí razítek. Efekt je podobný: hotový motiv také vystupuje nad povrch, ovšem je to způsobeno zapečenou vrstvou embosovacího prášku.

Postup při embosování je následující:
Na papír udělejte otisk razítka, a to buď speciálním embosovacím médiem nebo pomalu schnoucí razítkovací barvou. Motiv zasypte embosovacím práškem, který následně sesypte zpět do lahvičky. Prášek zůstane pouze na obrysech obrázku. Pak vezměte embosovací horkovzdušnou pistoli a motiv zapečte. Po několik desítkách vteřin se prášek začne rozpouštět a vytvoří plastický obrázek.

Protože horkovzdušná pistole stojí několik set korun, můžete si embosování nejdřív vyzkoušet i bez ní. Prášek se totiž roztaví i tehdy, když ho podržíte těsně nad rozpálenou sklokeramickou varnou deskou nebo nad topinkovačem. U topinkovače doporučuji používat nějaký starý, vyřazený, protože do něj při manipulaci může část prášku spadnout – a takové “embosované” topinky určitě nebudou příliš zdravé. Další možností je využití běžné horkovzdušné pistole z dílny manžela či otce. Tam ale dávejte pozor na teplotu a pracujte jen s nejnižším stupněm. Pokud se vám ale embosování zalíbí, doporučuji pistoli koupit, práce s ní je jednoduchá a výsledek zaručený. Jen pozor u malých dětí – vzduch je opravdu velmi horký a mohlo by dojít ke zranění.

Embosovaný motiv je výrazný a plastický

K otisku razítka pro embosovaný obrázek potřebujete speciální bezbarvé médium, které se prodává jak v polštářku, tak i v tužce. Takový otisk pak musíte zasypat barevným embosovacím práškem. Pokud si ale nechcete pro začátek pořizovat celou paletu různě barevných prášků, kupte si jen průsvitný a jako základ používejte barevné razítkovací barvy či barevné embosovací fixy, které se na trhu objevily

v posledních letech. Prášek vytvoří jen vystouplou vrstvu, která pouze zvýrazní základní použitou barvu. Výhodou takových fixů je to, že jimi můžete razítko vybarvovat selektivně, takže si na jeden otisky vytvoříte i vícebarevný obrázek.

Embosovací prášky se liší nejen barvou, ale především jemností/hrubostí částic. Pro vykreslení detailů jsou vhodné prášky co nejjemnější, pokud chcete ale embosovat spíš plochu, zvolte prášek s hrubší strukturou, dosáhnete lepšího a stejnoměrnějšího pokrytí. Existuje také hrubý, vysoce lesklý průsvitný prášek, který při opakovaném embosování vytváří podobný efekt jako při zalití pryskyřicí.

Pro začátek doporučuji pořídit si prášek zlatý, bílý a průsvitný – a s těmito barvami vytvoříte většinou projektů.

Razítko můžete pomocí embosovacího fixu přetřít různými barvami, poté zasypat průsvitným práškem a výsledkem je vícebarevný obrázek.

Potřebujete embosovací médium – buď v polštářku, nebo v tužce – a různé embosovací prášky.

Základní techniky

Stamp kissing

Název této techniky opravdu nelze přeložit – pokud bych napsala „líbání razítek“, asi by nikdo nevěděl, o co jde. Název přitom technicky odpovídá – opravdu se tu tisknou k sobě navzájem dvě razítka. Pokud se je naučíte kombinovat, získáte s jejich pomocí několik různých dekorů.

Potřebujete k tomu dvě razítka – ne však jakákoliv. Jedno by mělo být s celoplošným otiskem – kruh, květ apod. Druhé razítko by mělo být větší s drobným motivem, kterým se potiskne většinou podklad či podtisk. Takle velkoplošná razítka bývají většinou poměrně drahá, ale za příznivou cenu jsou od letošního roku k sehnání **velkoplošná razítka KETA od firmy Tiskárna Šumava, www.orso.cz**.

Princip této techniky spočívá v tom, že nejprve otisknete jedno razítko na druhé a teprve pak na papír. Možností je několik, možná přijdete i na jiné než ty čtyři, které tu jsou popsány.

Vyberte si dvě výrazné spolu ladící barvy (např. růžovou a modrou) a dvě různá razítka (např. velkoplošné se srdíčky a ozdobný kruh). Na nich lze dobře ukázat právě kissing.

Postup:

V prvním případě bude stačit jen jedna barva. Na kruhové razítko naneste růžovou barvu. Na něj pak otiskněte čisté razítko se srdíčky. To odebere barvu z kruhu a na papír se tak otiskne růžový kruh s neobarvenými srdíčky.

V druhém případě budete postupovat opačně. Kruhové razítko s růžovou barvou otisknete na to velkoplošné. Tím orazítkujete papír – výsledkem je bílý kruh s růžovými srdíčky.

Nyní naneste na srdíčkové razítko modrou barvu a na kruhové růžovou. Pak srdíčkové razítko přitiskněte na to kruhové, a teprve tím orazítkujte papír. Výsledkem je dvoubarevný obrázek.

Poslední příklad je opět dvoubarevný: Na kulaté razítko naneste nejdřív růžovou barvu, ale jen na jeho polovinu. Na druhou dejte barvou modrou. Kruh pak přitiskněte na srdíčkový podklad a tím orazítkujte papír. Vznikne kruh s dvoubarevnými srdíčky.

Základní techniky

Kolorování razítkových obrázků

Složitější razítkové obrázky nebo dětská razítka vyniknou, když jsou kolorované – tedy vybarvené. Pokud byste je vybarvovali obyčejnými pastelkami, vypadal by výsledek jako dětské omalovánky. Existuje ale několik možností, jak obrázek kolorovat tak, aby vypadal profesionálně. Všechny barvy ale pracují s vodou, takže na otisk razítka musíte použít vodě odolnou barvou – ať už černou nebo barevnou.

První možností jsou **akvarelové pastelky**. Pokud nejste výtvarník a zatím jste s nimi nikdy nepracovali, nemusíte mít obavy, není to vůbec složité. Udělejte otisk jarní louky a pastelkami ho vybarvěte. Pak si vezměte tenký štětec, namočte ho do vody a barvy rozmyjte. Více vody znamená ve výsledku zesvětlení barvy

Další možností je tzv. **vodní štětec**. Je to vlastně jakési pero s jemným pevným štětcem. Do nádržky pera nejprve napustíte vodu. Na akrylátový bloček otiskněte razítkovací barvu, ve které budete štětec namáčet. Pokud byste ho namáčeli přímo do razítkovacího polštářku, dostala by se do něj voda a polštářek by se znehodnotil. Barevným hrotem postupně vybarvujte razítka – barva je nejsytější ihned po namočení a pak postupně slábne, tak s tím při barvení počítejte. Štětec pak stačí několikrát otřít o čistý bloček a můžete pokračovat s další barvou.

Vybarvovat můžete i tzv. **kolorovací špičkou**. Bývá 5 cm dlouhá a je ze stejného materiálu jako kvalitní fixy pro grafické účely. S pomocí těchto špiček můžete nanášet inkousty přesně na místa, kam potřebujete. Špičku před použitím lehce namočte do vody a vysušte ubrouskem. Pak namočte do razítkovací barvy a kolorujte. Když chcete změnit barvu, stačí špičku několikrát otřít o papír nebo ubrousek a jakmile nezanechává barevnou stopu, můžete začít s novou barvou.

Základní techniky

Vyrobte si razítko sami

Přestože je na trhu nepřeberné množství razítek, někdy třeba není zrovna to pravé. A nebo není čas čekat na balíček, případně nejsou peníze na nákup... Nezoufejte, v nejhorším případě si razítko můžete vyrobit sami. Možností je dokonce několik.

Nejjednodušší je výroba z pěnové gumy (prodává se většinou pod názvem Mosgummi) v arších A4 a v různé síle 1–5 mm. Na razítka se hodí tloušťka gumy 3–5 mm. Z gumy si můžete razítko buď vystříhnout, vyřezat předkreslený motiv skalpelem nebo použít vyřezávací strojek Big Shot a vhodnou šablonku.

Vyřezaný tvar pak přilepte na dřevěný špalíček, ale můžete použít i třeba korkovou zátku.

Pokud jste se ve škole setkali s technikou linorytu a umíte zacházet s rydly, můžete si touto technikou vyrobit i razítko. A to hned dva druhy: tzv. razítko – negativ, kdy otisky bude vypadat opravdu jako výsledný tisk z linorytu, případně můžete vyrýt klasické razítko tak, že necháte vystouplý motiv a odryjete jeho okolí.

A doma si zvládnete udělat i razítkový váleček na potištní větší plochy. Stačí si pěnové výřezy nalepit na pevnou ruličku (*návod najdete na str. 34*).

Razítkové nápisy

Ať už vyrábíte scrapbooková alba, přání nebo deníky, určitě vám přijdou vhod razítka – nápisy. Vyrábí se jak gumové – na kling fólii, tak i silikonové. Případně si je můžete sami vyřezat z pěnové gumy.

Jenže donedávna u nás byly k dostání jen nápisy cizojazyčné – anglické, případně německé. Ovšem malí výrobci u nás rychle zareagovali a v posledních dvou letech se na trhu konečně objevila i razítka s českými nápisy. Například s těmi, co jsou vhodná na blahopřání, jako Všechno nejlepší, Šťastné Vánoce, Veselé Velikonoce, PF, Gratulace, Jen pro tebe apod.

Ale nápisy využijete i při tvorbě scrapbookových stránek – pokud máte děti, tak se hodí třeba Narozeniny, První krůčky, Škola apod., univerzálnější je třeba Nejkrásnější den, Dovolená, Naše Vánoce atd.

Silikonová razítka s českými nápisy vyrábí Lucie Roušalová pod značkou Lucy 65, www.fler.cz/Lucy65.

Základní techniky

I když výběr je velký, u většiny výrobců si můžete dát vyrobit i razítko přímo podle vašich potřeb – třeba se jmény dětí, názvem vesničky, kam jezdíte na prázdniny nebo jménem vašeho psa či kočky. A vybrat si můžete samozřejmě i druh písma.

Další možností, která je sice pracnější, ale univerzálnější, je pořídit si razítka jednotlivých písmem abecedy a nápisy si razítkovat postupně po jednom písmenku. I tady je výběr různých typů písem docela široký. Protože se takhle dělají hlavně nápisy do alba, je lepší si vybrat větší velikost písma a verzálky (velká písmena).

Jelikož jak samostatná písmenka, tak nápisy bývají většinou dost malé a snadno se ztratí, poříďte si na jejich skladování průhlednou kapsu nebo krabičku z umělé hmoty, na které budou držet stejně jako na akrylátové podložce.

Tipy a vychytávky

- ✓ Razítka po každém použití vyčistěte. Ideální na to jsou vlhčené ubrousky, kterými stačí je otřít. Jednou za čas je ale dobré je vyčistit speciálním čističem: Lahvička má přímo v hrdle houbičku, kterou nanesete čistič a necháte působit. Po krátké době otřete ubrouskem.
- ✓ Na vodě odolná razítka potřebujete speciální čistič – jak už z názvu vyplývá, vodou tuto barvu neočistíte.
- ✓ Pokud se vám zdá, že razítkovací barva netiskne už tak sytě a začíná vysychat, nemusíte ji hned vyhodit a kupovat novou. Poříďte si osvěžovač barev (Ink Refresher). Stačí vysychající polštářek několikrát přestříknout a životnost barvy se prodlouží.

